הכותב לאשתו פרק תשיעי כתובות פט.

מסורת הש"ס

א) גיטין לז:, כ) [פוסקים ז: לעיל עז: וסי"ג], ג) [דף ח.], ד) [כי' גיטין סד.], ה) [דברים טו:], ו) [י"ל שהיא], ז) נ"י כ"י, ח) [ועי' תוס' שבת לט: ד"ה אלא פניו וכו'].

מוסף רש"י

וכן בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול. כמשנין היה לי ותכד עפקינן, דלי לאו הכי צריכא למימר דשמיטת (גיטין לז:).

תוספות רי"ד

דקאמר מלוה וכגון שחב לאחרים וכדר"נ דאר"נ מגין לנושה וכו' אלמא כל היכא דהוא חייב לאחרים וליכא גביה מהיכא דפרע אין הודאתו הודאה והא נמי דבוותיה דאינם נראין בבריר דבודאי מתני' לא (תניה) הויא אלא בדלא כתב לה בעל נאמנות אבל כתב לה בעל נאמנות הא תנן ברישא דמתני' כתב לה נדר ושבועה א"ל ולירושי ולבאים ברשותי עליך רע"י וכו' ובאים ברשותה הם הלקוחות שקנו נכסיו והאשה רוצה להפרע מהן אלמא בכלהו קסבר תנא דמתני' דמהני נאמנות ומאי דאיסתייע מההוא דר"י [א"ר] לא הוה סייעתא כלל דהתם שטר כתוב וחתום ספיר והא דאמר שטר אמנה הוא אמרי' דלמא קנוניא הוא דעביד משום רבני לאפסודי לאותן אחרים שחב להן אבל הכא דמעיקרא אתני בהדה וכתב לה נאמנות ועדיין לא זביה נכסי' ללקוחות מאי קנוניא שייך הכא הלכך תנאו קיים וגביא מינייהו בלא שבועה כדסבר תנא דמתני'. ור"ת ז"ל כתב בזה שתי לשונות הראשון הולך הכל כדברי ובלשון השני אמר וי"א האב יכול להפקיע שבועת היתומים וא"י להפקיע שבועת הלקוחות ומעשים בכל יום שאין נפרעין מן המשועבדים שיש להן נאמנות אלא בשבועה: ואינו נ"ל לשון זה דמ"ש לקוחות מיורשין הא בכלהו תנן דמהני תנאה בין ליורשין בין ללקוחות דהאי דתנן ולבאים ברשותו לא מצית לפרושי אלא לקוחות והכי מפרש להו בתוספ' הילכך אליבא דתנא דמתני' בכלהו מהני תנאה בין ליורשין בין ללקוחות כדתני רישא וסיפא דתני אינה נפרעת אלא בשבועה בדלא כתב לה נאמנות אבל מיהו אבא שאול פליג על תנא דמתני' ואמר אע"ג דכ' לה נאמנות ומן דינא הוי למיגבי בלא שבועה אפ"ה אמר רבנן הבא ליפרע מנכ"י וכו' ושום תנאי לא מהני גבי יורשין וכבר איפסקא הלכה כאב"ש ולא כמתני'. וי"ל דכי היכי דאמר אבא שאול גבי יורשין ה"נ סבר גבי לקוחות דכי היכא דאמר רבנן הבא ליפרע מנכ"י וכו'. ולא מהני לה בהו תנאה ה"נ גבי לקוחות דשעמא חדא אית להו שכ"ז שהנכסים בידו וברשותו מהני להו תנאה אבל אחרי שיצאו מרשותו ונכנסו לרשות היורשין או לרשות הלקוחות לא מהני להו תנאה ואפילו קנו מיני' כדפירשתי לעיל: תניא בתוספתא ז) כפ' מ"ש נכסים

ז) נ"ל בתוספתא כפ' מי שמת מנכסי יתומים אע"ל מן הקטנים. כ) נראה דל"ל אלא אפילו מי יהי פליג אתלמודא דידן ומי לא קיי"ל אלא כתלמודא דידן.

עין משפט נר מצוה

ע א ב מיי' פ"ט מהל' שמיטה ויובל כד סמג לאוין רפז טוש"ע מ"מ מי' סז סעיף לג:

עא ג ד מיי' פט"ז מהל' אישות הלי' כח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' ק סעיף ט ויב:

עב ה מיי' שם הלי' כו טוש"ע שם סעיף יא:

תוספות רי"ד (המשך)

המשועבדים א"צ לומר מן הקטנים אלא אפילו מן הגדולים: תנן התם וכן היתומים לא יפרעו אלא בשבועה ממאן אילימא מלוה השתא אבוהן הוה שקיל בלא שבועה אינהו בשבועה הכי קאמר וכן היתומים מן היתומים ל"י אלא בשבועה שאם מת המלוה ובאים בניו לגבות מבני לוה אין גובים אלא בשבועת היורשים שלא פקדנו אבא ששטר זה פרוע אר"ז אר"י ל"ש אלא שאמרו יתומים א"ל אבא לוייתי ופרעתי אז נשבעים יתמי המלוה שבועת היורשין אבל אמרו א"ל אבא לא לוייתי נפרעין של"ב שכל האומר לא לוייתי כאומר לא פרעתי דמי פי' אפילו שבועת היורשים א"צ שכיון שאמר לא לוייתי מודה שלא פרעו והו ליכא למיחש לפרעון וכיון שיש שטר בידם שלוה גובים כל"ש וה"ה נמי דאע"ג דלא שענו יתומים נמי א"ל אבא לוייתי ופרעתי כיון שהב"ד טוענים בעבורם שמא פרעם ראין נפרעין אלא בשבועת היורשין והא' דנקט א"ל אבא לוייתי ופרעתי משום דבא לחלוק בין לוייתי ופרעתי ובין לא לוייתי שכך דין היתומים כל הבא ליפרע מהם אינו גובה אלא בשבועה אם המלוה בא לגבות מהם נשבע שבועה שלא נפרע מאביהם ואם היתומים גובין נשבעין שבועת היורשין ואע"ג דלא שענו יתמי הלוה ב"ד טוענים בעבורם: והנפרעת שלא כפניו אמר ר"א שר הבירה מעשה בא לפני ר"י נפתא באנטוכיא ואמר ל"ש אלא כתובת אשה משום חינא אבל ב"ח לא ורבא אמר ר"נ אפילו ב"ח שלא יהא כאר"א נוטל מעותיו של חבירו וילך וישב לו במדי"ה ואתה נוטל דלת בפני לוים וקי"ל הל' כר"נ בדיני. ור"ח ז"ל דוחה לר"נ ואמר מדחזינן בתלמוד א"י דמתמה וכי נפרעין מן האדם שלא בפניו. אר"י כשהרבית אוכלת בהן ובית דין גובים רבית [ויתתר] כשעדב לו מן העובד כוכבים מכלל דבההיא קיימא להו מילתא פסיקתא שאין נפרעים שלא בפניו וקבלה ומעשים בכל יום שאין נפרעים מן האדם שלא בפניו ולא היישינן להא דרבא ור"י ז"ל דוחה דברי הירושלמי דלא עדיף מהא דאמרינן בגמרא דילן משום ר"י נפתא ל"ש וכו' וכבר דחאה ר"נ. וכדברי ר"י ז"ל נ"ל דלא מיבעיא דמוקים להלמודא דבני מערבא כר"י נפתא אפילו אי הוה פליג אתלמודא דילן (ב) דלא קי"ל כתלמודא דילן וכן פסק גם רבינו האי גאון ז"ל במשפטי שבועות שחבר אמנם אם אפשר להודיעו מודיעין אותו שיבא ומפרע חובו ואפילו לא יבא או אם א"א להודיעו ב"ד יורדים לנכסיו ופורעין את בע"ח: ר"ש אומר כ"ז וכו' ר"ש אהויא קא'. פי' אנה עונה. ואסיק

תוספות

גובה כתובתה כתובה ואין עמה גט היא אומרת אבד גיטי והוא אומר אבד שוברי א"וכן ב)בעל חוב שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול הרי אלו לא יפרעו רשב"ג אומר מן הסכנה ואילך אשה גובה כתובתה שלא בגט ג)ובעל חוב גובה שלא בפרוזבול: **גמ'** ד)ש"מ כותבין שובר דאי אין כותבין שובר ליחוש דלמא מפקא לה לכתובתה וגביא בה אמר רב במקום שאין כותבין כתובה עסקי' ושמואל אמר אף במקום שכותבין כתובה ולשמואל כותבין שובר אמר רב ענן לדידי מיפרשא לי מיניה דמר שמואל ה)במקום שאין כותבין ואמר כתבתי עליו להביא ראיה במקום שכותבין ואמרה לא כתב לי עליה להביא ראיה ואף רב הדר ביה דאמר רב בין במקום שכותבין בין במקום שאין כותבין ו)גט גובה עיקר כתובה גובה תוספת וכל הרוצה להשיב יבא וישיב תנן כתובה ואין עמה גט היא אומרת אבד גיטי והוא אומר אבד שוברי וכן בע"ח שהוציא שטר חוב ואין עמו פרוזבול הרי אלו לא יפרעו בשלמא לשמואל מוקי לה במקום שאין כותבין ואמר כתבתי דאמרי' ליה אייתי ראיה ואי לא מייתי ראיה אמרינן ליה זיל פרעיה אלא לרב נהי דעיקר לא גביא תוספת מיהא תיגבי אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן ז)כשאין שם עדי גירושין מיגו דיכול למימר לא גירשתיה יכול

לא גביא אע"פ שאין נאמן לומר פרעתי לכ"ע במקום שאין כותבין כתובה מ"מ לא יפרע עד שתחזיר לו הגט ותקרע כיון שיכול לבא לידי הספק אם ישאר הגט שלם בידה דלמחר תגבה פעם שנית ולא יוכל לומר לא גירשתיך וגם לא יוכל לומר פרעתי וכי תימא יכתבו שובר הא סבר דאין כותבין שובר לי גמי מי שמואל לית ליה דרבי יוחנן דאמר לא אמר כלום אם לא תוליא הגט ממש יהא נאמן לומר פרעתי אפילו במקום שאין כותבין דגט הוי במקום כתובה דהכי הוי בעי למימר אגיי התם בפ"ק דב"מ (דף יז: וסס) כתובה ואין עמה גט היא אומרת אבד גיטי ולא נקרע והוא אומר אבד שוברי שכבר נגבה כתובתה בגט ונקרע והיה לי שובר שלא תחזור ותגבה בעידי מיתה כשתמלמנן וה"ה שהיה יכול לטעון שלא פרע לה עדיין מ"מ יכול לומר לא אפרע עד שתחזיר הגט ויקרעונו ומן הסכנה ואילך אשה גובה שלא בגט רק שיש עידי גירושין דליכא מיגו ולהכי לא פריך בגמרא אלא לרב אבל לשמואל דמיירי בדליכא עידי גרושין אמי ליה שפיר לא"ל הוי פי' דמתני' מעיקרא לאגיי בפ"ק דב"מ (שם) ולבסוף מסיק כר' יוחנן ומוקי לה במקום שכותבין ומפרש כמו שפירשתי אלינא דרבי יוחנן דהוליאה גט היינו עידי גט וא"ת והא בפרק גט פשוט (כ"ג דף קעא: וסס) משמע דסבר אגיי דאין כותבין שובר דקאמר אגיי אבד שובר כתובה דהא דאמרי' ליה אייתי ראיה ואי לא מייתי ראיה אמרינן ליה זיל פרעיה אלא לרב נהי דעיקר לא גביא תוספת מיהא תיגבי אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן ח)כשאין שם עדי גירושין מיגו דיכול למימר לא גירשתיה יכול

גובה כתובתה. ואינו יכול לטעון פרעתיך והחזרת לי שטר כתובתך וקרעתיו משום דתנאי כתובה מעכה ב"ד הוא. ומהכא נפקא לן בב"מ ט) הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום מ"ט כל מעשה ב"ד כמאן דנקיט שטרא דמי: **אבד גטי.** שלא הוצאתיו עליו לגבות כתובתי על ידו כדתנן גובה כתובתה ולא קרעוהו ב"ד שלא אבד ממני: **והוא אומר אבד שובר.** כבר הוצאתו בב"ד והחזרת אבד שטר כתובתי וגבו ב"ד הכתובה על פי הגט וקרעוהו ולי נכתב שובר על הכתובה שאם תוליאי עוד על יורשי שטר הכתובה ותבוטל לגבות מכח אלמנות לומר לא נתגרשתי ולא נפרעתי יהיה השובר לעד ואבד הימני: **וכן כ"ח שטרות שטר חוב.** אחר שבועת ואין עמו פרוזבול זה אומר השמיטו שביעית וזה אומר פרוזבול היה לי שלא השמיטו שביעית ואבד: **הרי אלו לא יפרעו.** מיירי שאם בכר גבתה בגט וזה השמיטו שביעית: **מן הסכנה.** שגזרו עובדי כוכבים על המלות והיו יראים לשמור גיטיהן ז) ומשקיעלנו שורפם וכן פרוזבוליהן: **פרוזבול.** במסכת גיטין מפרק השולח גט (דף לד:) הלל התקין פרוזבול כדי שלא תשמט שביעית שמוסר שטרותיו לב"ד שיגבו מן הלוה מוכז כל זמן שיתבענו להשתא לא קרינן ביה לא יגוש ט) שאינו מוכנו כלום אלא הב"ד מוכנו שהפקירם הפקר וכם יוכלין לגבותו: **גמ'** ש"מ. מדקתני גובה כתובתה בהולאת גט ולא חיים לאיערומי מערמא והדרא ומפקא כתובתה בני דינא אחריני ותגבה לאחר מיתתו בתורת אלמנה לומר לא נתגרשתי ולא נפרעתי דהא ודאי בתורת גרושה לא הדרא גביא דהא קרעינן לגיטא וכי הדרא מפקא לכתובתה אלא גט תנן מתני' הרי אלו לא יפרעו ומיהו הוה לן למימר ט) (שלא) ממתין עד שימות ותגבה בתורת אלמנה ומדלא חיים ש"מ כותבין שובר על כרחו של לוה ואינו יכול להשמיט עצמו לומר לא אפרע עד שתחזיר לי שטרי שמא תחזור ותוליאנו אלא אומרים לו פרע והוא יכתוב לך שובר. ופלוגתא היא בכתב בתרא (דף קעא:) וקיימא לן כמאן דאמר אין כותבין לפי שאמנתא זה צריך לשמור שובר מן העכברים: **דלמא מפקא.** לאחר מיתה: **וגביא.** בתורת אלמנה: **במקום שאין כותבין כתובה.** אלא סומכין על תנאי ב"ד: **ולשמואל כותבין שובר.** בתמיה: **לדידי מיפרשא לי.** דלעולם אין כותבין שובר והיינו טעמא דגובה כתובתה דלי מקום שאין כותבין הוא והוא אומר כתבתי וירא אי שמא תחזור ותוליאנה עליו להביא ראיה ואי מייתי ראיה עדיס שכתב לא גביא ואי לא מייתי ראיה קתני מתניתין גובה כתובתה ואינו נאמן לומר שניתי הטיר ואי מקום שכותבין הוא והיא אמרה לא כתב לי עליה להביא ראיה וכי קתני מתניתין גובה כתובתה שהביאה ראיה שלא כתב לה: **ואף רב.** דאוקי מתני' במקום שאין כותבין לחודיה: **הדר ביה.** ואוקי מתני' בטעמא אחרינא ואמר בין במקום שכותבין ובין במקום שאין כותבין כי מפקא לן גט בלא כתובה גובה עיקר כתובתה דהיינו מנה ומתמים וגובה דקתני מתני' עיקר קאמר ולא תוספת וכי מפקא כתובה בלא גט גובה תוספת ולא עיקר מיישינן שמא גבתמו על פי הגט: **וכל הרוצה להשיב יבא וישיב.** דאין לחוש שעתה לכלום: **בשלמא לשמואל.** דאמר בין עיקר בין תוספת נפרעין על פי הגט: **מוקי לה.** הא דקתני לא יפרעו: **במקום שאין כותבין.** ומשום הכי מהימן במאי דאמר פרעתי ע"פ הגט דאמר כשהבעתיני על פי הגט אמרתי בבית דין כתבתי לה כתובה וירא אי שלא תחזור ותוליאנה ואמרו לי הבא ראיה ולא מצאתי ראיה ואמרו לי פרע ונקשתי מהן שיכתבו לי שובר הוחיל ועל כרחי אני זקוק לפרוע טוב לי שיהיה לי שובר וכתבוהו לי ואבד: **אלא לרב.** דאמר אין נפרעין על פי הגט אלא עיקר אמאי לא יפרעו נהי דעיקר לא גביא כו': ואי

כתב לה בשעת נשואין ונגרשה מישינן ודאי שמא כתב לה אחרת אבל הכא שהביאה ראיה שלא כתב לה בשעת נשואין מו ליכא למימר שמא כתב לה אח"כ אפי' במקום שכותבין: **גמ'** גובה עיקר כתובה תוספת. ומיירי מתני' בין במקום שכותבין בין במקום שאין כותבין קשה לרשב"ג כיון דאית ליה לרב כפ' גט פשוט (כ"ג קעא:) דאין כותבין שובר ואין עמו כתובה לא תגבה אפי' מנה ומתמים עד שתחזיר לו הכתובה דיכול לבא לידי הספק במה שנשאר שטר כתובה בידה דכשתתמלמנן תגבה שנית מנה ומתמים בעידי מיתה הואיל ושטר כתובה בידה לר' קאמר רב כתובה אינה גובה עיקר הנ"מ בגרושה דאית ליה דגט אבל אלמנה במאי תגבה עיקר אם לא בכתובה בידה בלא יודעו שהיתה גרושה דשניא דמשיגין לקמן ביושבת תחת בעלה לא קאי ומיהו אי אמרינן לרב דאפי' אין כתובה בידה עיקר אפי' בעידי מיתה אמי שפיר: **מיגו** דיכול לומר לא גרשתיך. ורבי יוחנן נמי מפרש הכי כדפרישית לעיל ואם תאמר רב המונא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com